

GINEA BISSAUKO OSASUN-SISTEMA PUBLIKOA SENDOTZEKO LANKIDETZA TEKNIKOA

Lankidetza-programa Eusko Jaurlaritzaren Osasun Sailaren, eLankidetza-Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentziaren, Guinea Bissauko Osasun Publikoko Ministerioaren, Osakidetza-Euskal Osasun Zerbitzuaren eta Aida-Ayuda, Intercambio y Desarrollo GGKearen artean

PROGRAMAREN AURREKARIAK

Lankidetzaren sanitarioaren arloko zenbait alde aurreko esperientziaren fruitu da ekimen hau: [Perurako misioa](#) 2020ko udan ezagutzak eta COVID-19aren aurka bizi izandako esperientziak partekatzeko, Hegoaldeko herrialdeetako adingabeentzako laguntza sanitarioa 1997az geroztik edo Osakidetzako profesional sanitarioen parte-hartzea START taldearen larrialdi-misioetan hondamendi naturalei erantzuteko.

Lankidetzaren sanitarioaren aldeko apustua instituzionalizatzeko, 2021eko ekainean, Osasun Sailak, Osakidetzak eta eLankidetzak jarduteko protokolo orokor bat sinatu zuten, non lankidetzaren esparru bat ezartzen den pobretutako herrialdeetako biztanleen premiei erantzuteko, eta proiektu horiek lagungarriak izan daitezzen estaldura sanitario unibertsala lortzeko. Apustu hori indartu egin zen 2030 Agendaren Lehenetako Euskal Programa onartzearekin batera, Eusko Jaurlaritzaren ahalegin eta proiektuak Garapen Jasangarrirako Helburuak betetzera eta 2030 Agendaren helburuak lortzera bideratuz. Programaren konpromiso bultzatzaileetako batek osasun publikoa partekatu nahi du, ondasun erkide, tokiko

eta global gisa, pertsona guztiei iritsiko zaiena. Osasun Globala izeneko proiektu enblematikoa proposatzen du horretarako.

Bi akordio horien esparruan, 2022ko martxoaren 11n, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorrak, Osasun sailburuak ordezkaturak, eta Ginea Bissauko Osasun Publikoko Ministerioak elkar ulertzeko memorandum bat sinatu zuten Ginea Bissauko osasun-sistema sendotzeko.

Ondoren, eta elkar ulertzeko memorandum hori zehazteko, 2022ko ekainean, Osasun Sailak, Osakidetzak, eLankidetzak eta AIDA Ayuda Intercambio y Desarrollo GGKEak ekimen hau biltzen duen lankidetzaren hitzarmena sinatu zuten.

%54

15 urtetik beherakoa

%3

Gaikitzen du 60 urteko muga

Mendebaldeko Afrikan dagoen 2 milioi biztanleko herrialdea dugu Ginea Bissau, Senegal eta Ginea-Konakry artean. Biztanleriaren %54 da 15 urtetik beherakoa, eta %3 soilik gaikitzen du 60 urteko muga. Bi herenak pobretasunean bizi dira, hau da, egunean 2 dolar baino gutxiagorekin.

GINEA BISSAU

Munduko Bankuaren eta Osasunaren Mundu Erakundearen arabera, bizi-itxaropena jaiotzean 58 urte zen 2020an, ugalkortasun-tasa 4,4 seme-alaba emakumeko, eta erditzeen erdiak soilik artatzen dituzte prestatutako langileek. Amen hilkortasun-ratioa munduko handienetakoa da (667, bizirik jaiotako 100.000ko). GIBaren prebalentzia 15 eta 49 urte bitarteko adin nagusikoen %3an kalkulatzen da.

HNSM SIMÃO MENDES OSPITALE NAZIONALA

Erreferentziako egitura nazional publikoa da HNSM. Egitura modular batekin (pabiloi independenteak), 720 ohe ditu eta 8 asistentzia-zerbitzu. Barne Medikuntza, Kirurgia Orokorra, Ginekologia eta Obstetrizia, Ortopedia eta Traumatologia, Pediatria, Oftalmologia, Larrialdiak eta Zainketa Intentsiboak. Loturako, laguntzako edo diagnostikoa egiteko beste zerbitzu batzuk gehitzen zaizkie, hala nola Anestesia, Farmazia, Laborategia eta Erradiologia.

Ospitaleak ez du espezialistarik oro har, gutxi batzuk izan ezik, Venezuelan, Kuban edo Brasilen prestatutakoak. Oro har, mediku orokorrek zuzentzen dituzte zerbitzuak; gehienbat Raúl Díaz Argüelles Medikuntza Fakultatean prestatutako medikuak dira, eta Brigada Mediko Kubatarrak kudeatzen du fakultatea duela 35 urtez geroztik, bertan irakaskuntza espainieraz ematen delarik. Zuzendari bat da zerbitzu bakoitzeko buru, erizaintzako buruzagitzak batekin batera, nahiz eta bi estamentuen arteko koordinazioa oso txikia den (emaginekin gertatzen den bezala), eta ez dago manei-protokolorik. Esperientzia eta espezializazioa praktikarekin eskuratzen

dira, baita kanpo-misioen behaketarekin ere, prestakuntza egituraturik gabe.

4 bloke kirurgiko daude, defizit argiekin ekipamenduari eta materialari dagokienez, baita zirkuituen eta funtzionamenduaren definizioan ere. Anestesisten eskasiak urgentzia obstetrikoren mende uzten du eguneroko praktika, eta gainerako espezialitateek itxaron egin behar dute. Arreta urgentea eta kirurgikoa doakoak dira.

Bitarteko diagnostikoen eskasiaren eta bitarteko horien fidagarritasun txikiaren ondorioz, tratamenduak enpirikoak eta farmako ugarirekin egindakoak dira, eta kirurgiak kasu urgenceak artatzen ditu batez ere, "ikusitu edo ukitu daitekeen" patologia bidez programatutako beste batzuek gain (herniak, zati bigunak, ginekologikoa), normalean konplexutasun gutxikoak. Zesareak prozedura kirurgikoen ia %60 dira (gutxienez hilean 80, guztira 500 erditze ingururen gain).

Testuinguru horretan, eta gaixoak ospitalera beren gaixotasunaren fase aurreratuetan joaten direla ere gehituta, ospitaleko hilkortasun-tasa oso handia da.

PROIEKTUAREN HELBURUAK

Helburu orokorra

Ginea Bissauko osasun-sistemaren eta, bereziki, Simão Mendes Ospitale Nazionalaren kalitatea eta efizientzia indartzea, pazienteek tratamendu eraginkor bat izateko ekitatea eta aukera bermatuz, pazientearen jatorria eta ezaugarriak edozein izanda ere.

Helburu espezifikoak

1.HE Prestakuntza sanitario jarraitua

- Medikuen eta erizainen zerbitzuko prestakuntza (ohe-oinean).
- Aldian behingo saio kliniko eta bibliografikoak.
- Barne Mediku Erresidente espezialisten prestakuntzan laguntzea, kanpo-txandakatze babestu gisa.
- Epe ertainera, espezializazio sanitarioko sistema bat sortzea.

2.HE Asistentzia-kalitatea hobetzea

- Gaitutako kanpo-langileak inkorporatzea:
 - Ebakuntzen kalitatea eta segurtasuna hobetzea, baita anestesia ere.
 - Erditzearen arreta oro har hobetzea, amen hilkortasun-tasa eta hilkortasun-tasa perinatala murrizteko, baita balizko ondorioak ere.
 - Gaixotasun infektzioso eta kutsakor nagusien ondoriozko hilkortasun-tasa murriztea.
- Diagnostikoak egiteko protokoloak eta protokolo terapeutikoak sortzea.
- Medikamentuak lortzea, batez ere larrialdietan, eta baliabide ekonomikorik gabeko pazienteen kasuetarako.
- Ospitaleko diagnostikoak egiteko oinarrizko bitartekoen funtzionamendua (Laborategia, Erradiologia) ziurtatzea.

3.HE Ospitale-kudeaketarako laguntza (Informazio Sanitarioko Sistema, zirkuituen definizioa...)

4.HE Ebakuazio sanitarioak

JARDUTEKO ESTRATEGIA

Ekimenaren oinarria da langile kualifikatuak eta esperientziadunak etengabe ospitalean lanean aritzea, mediku- eta erizaintza-estamentuarekin modu koordinatuan lan eginez, zuzendaritzarekin lankidetzan estuan eta osasun-politikak eta ezarritako lehentasunak errespetatuz. Alde horretatik, funtsezko katalizatzailea da AIDaren esperientzia eta errotzea, 15 urtetik gora baitaramatza HNSM ospitalean etenik gabe lanean.

Prestakuntza-plan espezifikoaren bidez egituratua dago. Plan horiek mailaka definitzen dituzte zerbitzu bakoitzeko (bereziki, Barne-medikuntza, Kirurgia eta Anestesia) langile fakultatiboek datozen 3 urteetan (2023-2025) eskuratu behar dituzten gaitasunak, gauza izan daitezkeen patologia mediko-kirurgiko nagusiei gaitasunez eta etengabe erantzuteko. Eguneroko zereginetan ematen zaien laguntza-aren eta etengabeko prestakuntza teorikoaren helburua da, ospitaleko osasun-langileen gaitasunak eta autono-

mia indartzeaz gain, bissauginearren aurrean sinesgarritasuna handitzea, bereziki biztanle zaugarrienen aurrean. Zuzendaritzarekin lankidetzan aritzeari eta haren inplikazioari esker, izandako lorpenen jasangarritasuna bermatzen da.

Kirurgiako, anestesiako eta medikuntzako/larrialdietako trebakuntza-plan egituratuak definitu eta martxan jarri dira. Plan horietan, zerbitzuen jardun-esparrua definituko da, eta, horien baitan, langile bakoitzak 1., 2. eta 3. mailak lortu ahalko ditu.

1. MAILA 2. MAILA 3. MAILA

Prestakuntzaren barruan, eta zerbitzuen ardura duten langile batzuek ez dutenez inolako ordainsaririk jasotzen, laguntza ekonomikoaren plana zehaztu da pertsona horien eta beren familien oinarritzko premiak asetzeko eta beharrezko babesa emateko, programan jarrai dezaten eta programaren jasangarritasuna bermatu ahal izateko. Aldi berean, osasun-agintariek lanean ari gara maila jakin batera iristen diren pertsonak kontratatzeke konpromisoa har dezaten. Esan behar da erizaintza dela osasun-arretaren eta, beraz, gure lanaren zutabeetako bat. Horren harira, arreta berezia jartzen da fakultatiboekin lankidetzan aritzen, pazienteak zaintzen, konstanteak hartzen eta agindutako tratamenduak eta sortutako protokoloak aplikatzen. "Errutinak" finkatzea eta erizaintzaren errutina horiek berenganatzea da jardunbide egokiak ezarri ahal izateko abiapuntua.

Adierazle adierazgarri batzuk erabiliz, errealitatea ezagutu, emaitzak ebaluatu eta hobekuntzak proposatu nahi ditugu.

PROGRAMAREN BIGARREN URTEAN LEHENETSITAKO ESKU-HARTZE ARLOAK

Osasun-programa abiarazi den bigarren urtean, honako esku-hartze arloak lehenetsi dira: Barne-medikuntza, Larrialdiak, Erizaintza, Kirurgia, Anestesia eta Laborategia.

Aipatutako zerbitzu eta espezialitate guztietan, lankide kooperante espezializatuak izan ditugu, osasun-arlokoak zein osasun-arlokoak ez direnak, eta elkarlanean ezagutza teknikoak partekatuz aritu dira tokiko osasun-arloko zein beste alor batzuetakoak diren profesionalekin.

Saiatzen gara laguntza-prozesuaren fase guztietan modu integralean eragiten: larrialdietan, ospitalizazio-gelan, kirurgia-blokean edo kanpo-konsultetan. Berariaz sustatzen dugu zerbitzuen arteko komunikazioa eta erabakiak batera eta era koordinatuan hartzea, larrialdietako bilerekin hasi eta programazio kirurgikoarekin edo eztabaida- eta plangintza-saioekin buka.

[Informazio gehiago](#)

KONTRATATUTAKO LANGILEAK

HAUTAKETA-PROZESUA ETA PROGRAMAREN IRAUPENA

Proiektuak une oro 6 eta 8 lankide arteko lantaldea izatea espero du, ospitalean lanean ari diren AIDAKo langileez gain. Etorkizunean lehentasunak alda daitezkeen arren, 2024ko ekainetik 2025eko ekainera bitartean honako profil hauek izatea espero dugu:

- Barne-medikuntza
- Larrialdiak
- Anestesia
- Kirurgia
- Erizaintza (x2)
- Laborategia

Hiru profesional Osakidetzakoak izatea aurreikusten da. Programan parte hartu ahal izateko, egoera soziolaboral egonkorra izan behar dute Osakidetzan, eta proiektuan sartuko dira kontratuak Euskadin eskaintzen dizkien baldintza berberetan. Beste hiru edo lau elankidetzak finantzatuko ditu, AIDAren bidez, eta dagokion kontratua sinatuko da harekin. Programan erretiratuak sartzeko aukera ere aurreikusi da.

Proiektuak beregain hartuko ditu pertsona guztien bidaiak, egonaldiak eta aseguruak eragindako gastuak. Programan parte hartuko duten pertsonak hautatzeko, honako hauek hartuko dira kontuan, besteak beste: esperientzia profesionala, prestakuntza, lankidetzaren proiektuetan parte hartu izana, hizkuntzak jakitea (portugesaz bereziki), denbora-erabilgarritasuna eta ezaugarri pertsonalak, hala nola elkartasuna, talde-lanerako gaitasuna eta testuinguru zailtara egokitzea.

Positibotzat joko da denbora prestasun ahalik eta luzeena izatea. Egoera oso jakin batzuetan izan ezik, honako hauek dira proiektuan sartu ahal izateko behar diren gutxieneko denboraldiak:

- 4 hilabete erizaintzaren kasuan
- 2 hilabete gainerako espezialistetan

Hautaketa egiteko, programan parte hartu nahi duten pertsonak bete beharreko inprimakitik jasotako informazioa eta aurkeztu behar duten curriculum vitae hartuko dira oinarritzat. Dauden beharretarako ezaugarri egokiak dituzten hautagaiei motibazio-gutuna ere eskatuko zaie. Elkarrizketa online egin ondoren egingo da behin betiko hautaketa. Elkarrizketa horretan egongo dira Euskadiko osasun-lankidetzako koordinatzailea, Bissauko proiektuaren koordinatzaile nagusia eta tokiko koordinatzaile medikoa. Datuak Babesteko Legearen arabera tratatuko da informazio guztia.

Hasiera batean, 4 urteko iraupena izango du ekimenak. Epe horretan saiaturako gara zerbitzu medikoei nahiz kirurgikoei etengabe laguntzen, "kanpaina" edo laguntza puntualetatik ihes eginez.

INFORMAZIO GEHIAGO

Osakidetzaren intraneta
www.elankidetzak.euskadi.eus
info.cooperacionsanitaria@osakidetzak.eus
saludglobal@elankidetzak.eus

PROIEKTUAN PARTE HARTU NAHI BADUZU:

[Izen-emate formularioa](#)

* Interesatuak eskatzen da harremanetarako datuak, esperientzia profesionala eta lankidetzako informazioa, bere prestasunaz gain. Datuak babesteko legearen arabera tratatuko da informazio guztia. Eskaerei eman beharreko erantzuna, eskakizunak betez gero, modu pertsonalizatuan egingo da al bait lasterren.

OSASUN SAILA
DEPARTAMENTO DE SALUD

GOVERNO DA
GUINÉ-BISSAU
MINISTÉRIO DA SAÚDE PÚBLICA

Osakidetza
Servicio vasco de Salud

